

Vyplienenie Carihradu

Štvrtú krížovú výpravu, ktorá vyvrcholila vyplienením Carihradu v roku 1204, vyhlásil pápež Inocent III, ktorý tiež zahájil krížovú vojnu proti Katarom v roku 1208. Inocent bol horlivým zástancom krížových výprav.

Inocent III bol pápežom od roku 1198 do roku 1216. Svoju prípravu na štvrtú krížovú výpravu, ktorá sa uskutočnila v rokoch 1201 – 1204, začal rozborom predchádzajúcich krížových výprav a vypracovaním plánu, ako sa vyhnúť problémom, v dôsledku ktorých stroskotali posledné dve. Prípadným nezhodám medzi vodcami sa vyhol tým, že sa sám postavil na jej čelo a aby sa vyhol údajnému zradcovstvu a predajnosti obyvateľov Byzancie, rozhodol sa vyslať nasledovnú vlnu križiakov po

mori, aby sa Byzancii vyhli úplne. Inocent zariadil prenájom lodí a zásob z prístavu v Benátkach, ktoré boli v tom čase už námornou veľmocou.

Problémy sa vyskytli ešte než sa výprava nalodila. Všetci účastníci si mysleli, že niekto iný platí za prenájom lodí. Keď sa križiaci začali zhromažďovať v Benátkach, vítali ich tam s vystretými rukami, ale nikto nemal peniaze na zaplatenie cesty.

Síce bolo cieľom dobiť Svätú Zem od Moslimov cestou cez Egypt, no vedenia krížovej výpravy sa zmocnili Benátčania a namierili ju proti kresťanským mestám Zadar (Zara) a nasledovne Carihradu, ktoré predstavovali ľahší terč a možnosť bohatšieho zberu.

Zadar, na východnom pobreží Adriatického mora, bol podriadený Benátkam a nedávno sa vzoprel voči ich námornej nadvláde. Aby sa vyhli odvety, obyvatelia sa vydali do priamej právomoci pápeža. Zadar sa tak stal jedným z pápežských štátov a v tom čase v ňom rímska cirkev uskutočňovala výstavbu.

Ako výmenu za hotovosť, sa Benátčania dohodli s križiakmi, že sa na ceste zastavia v Zadare a donútia ho vrátiť sa pod nadvládu Benátok. Taká dohoda rozhodne nebola súčasťou Inocentovho plánu. Keď sa o nej dozvedel, odvolal akúkoľvek svoju podporu krížovej výprave a zastavil jej financovanie. Keď to križiakov nezastavilo, všetkých ich exkomunikoval, vylúčil ich z cirkvi a odsúdil ich Duše k večnému zatrateniu. Neurobilo to dojem. Lode s križiakmi dorazili do Zadaru a prinavrátili ho pod nadvládu Benátok, tak ako sa im zaplatilo, aby urobili.

Tam sa križiaci stretli s byzantským exilantom, ktorý si robil nárok na trón, než ho donútili opustiť Byzanciu a tento im ponúkol podstatnú sumu, ak ho dosadia na trón. S požehnaním Benátčanov, ktorí videli výhodu v akejkoľvek škode spôsobenej Byzancii (s ktorou súperili v obchode), sa križiaci znovu odklonili od svojho pôvodného plánu a tento krát namierili do Carihradu.

Ich objavenie sa v Byzancii vyvolalo paniku medzi obyvateľmi. Ich vládnuci cisár, spolu s druhými, ušli z Carihradu. Mesto nevzdorovalo, križiaci doň vstúpili a nasadili svojho „latinského“ nástupcu na jeho cisársky trón, než sa pobrali v smere k Svätej Zemi.

Takmer v bode, kedy plachetnice opúšťali carihradský prístav, bol ich latinský nástupca zavraždený. Keď ich správa o tom zastihla, obrátili lode, aby sa vrátili a posilnili si svoje zásoby. Stretli sa so zatvorenými a zabarikádovanými bránami a začalo sa obliehanie.

Na rozdiel od predchádzajúcich pokusov, týmto križiackym záškodníkom sa podarilo dosiahnuť to, čo sa považovalo za nemožné. Byzancia padla po prvý krát potomkom svojich, v mene spriatelených, západných Európanov. Konštantínov „Nový Rím“ padol žoldnierom pôvodného Ríma.

Carhrad bol dobitý, cisár zvrhnutý a Baldwina z Flanderska nasadili na jeho miesto. Vyplienenie Carihradu v roku 1204 trvalo tri dni. Veľká knižnica bola zničená, keď ju križiaci vyplienili, než ju použili ako stajňu pre svoje kone. Staroveká múdrosť a literatúra zanikli v katastrofe, ktorá takmer určite pohltila kompletné diela starovekých autorov, ktorých práce sa odvtedy zachovali len v ojedinelých útržkoch. Niektoré sa stratili úplne. Víťazní križiaci sa pritom zabávali zvyčajným spôsobom a ani tá skutočnosť, že sa tu jednalo o hlavné mesto celej

kresťanskej ríše, ich v tom nebrzdila. Navyše obvyklého vykrádania bohatstva a všeobecného ničenia, muži kríža tu zneuctili cisárske hrobky, vyplienili kostoly, ukradli sväté relikvie, zbúrali domy, dolámali a vypálili knižnice, zničili čokoľvek, čo nedokázali uniesť, znásilnili mníšky a vraždili do Ľubovôle. V kostole Svätej Sofie, ktorý sa považoval za kostol Svätej Múdrosti a bol vrcholovým kostolom celej kresťanskej ríše, posadili na trón prostitútku.

Neskôr nasadili latinského (to znamená rímskokatolíckeho) patriarchu, a Benátčania nalodili ostávajúce poklady, aby si ich odniesli do svojho mesta, kde niektoré z nich zotrávajú dodnes. Jestvujú popisy, ktoré sú sympatické voči križiakom, včítane o jednom opátovi, ktorý hrozil ortodoxnému kňazovi, že ho zabije, ak nevydá niekoľko „mocných“ relikvií. Východné cirkvi dodnes prechovávajú trpký odpor voči chovaniu západných kresťanov v tom čase. Tu je vyjadrenie moderného ortodoxného biskupa na tému:

Východné kresťanstvo nikdy nezabudlo na tie otrasné tri dni plienenia. „Ešte aj Saracéni sú milostiví a príjemní“, protestoval Nicetas Choniates [historik toho času], „v porovnaní s týmito mužmi, ktorí nosia Kristov kríž na svojich pleciah“. Čo šokovalo Grékov viac ako hocčo iné, bola oplzlosť a systematická bohapustosť križiakov. Ako mohli ľudia, ktorí sa oddali slúžiť Bohu, zaobchádzať s tým, čo mu patrí, takým spôsobom? Keď sa Byzantčania dívali, ako križiaci trhajú na kusy oltáre a obrazy v kostole Svätej Múdrosti, zatiaľ čo prostitútku posadili na patriarchov trón, muselo ich napadnúť, že tí, čo robia také veci, nie sú kresťanmi v takom zmysle, ako sú nimi oni.

Západná cirkev nevidela nič zlého vo svojich skutkoch. Je síce pravdou, že pápež bol spočiatku znepokojený, keď sa krížová výprava odklonila od svojho plánovaného cieľa a nasmerovala do Zadaru, ale jeho svätosť bola čoskoro uspokojená víťazstvom svojho mena nad cisárom natoľko, že sa upustilo od akéhokoľvek predstierania, že krížová výprava by bola kedy mala za cieľ bojovať proti neveriacim, namiesto proti skorším kresťanom.

Pápežský legát Peter de Saint-Marcel vydal vyhlášku, podľa ktorej sa odpustila križiakom povinnosť ísť bojovať proti Moslimom. Nový cisár v Carihrade, Baldwin, označil vo svojom písme pápežovi vyplienenie mesta ako „zázrak, ktorý ukul samotný Boh“. Pápež sa spojil v radosti

s Bohom a bezvýhradne súhlasil. Moderní historici sa dívajú na tieto skutočnosti ináč. Ako o tom Sir Steven Runciman poznamenal: „Väčší zločin proti ľudskosti, ako bola štvrtá krížová výprava, neexistuje“.

Prebrané z anglického originálu:
<http://www.medievalwarfare.info/crusades.htm>

www.dhaxem.com